MaHa AjANSI

1.Mart.1965 AYLIK ÖZEL SAYI
965/6

1 Şubat 1965

İŞÇİLERİN SAĞLADIĞI DÖVİZ: AYDA 3 MİLYON DOLAR

Maliye Bakanı Ferit Melen, yabancı memleketlere giden işçilerin Türkiye'ye ayda üç milyon dolar döviz sağladığını açıklamıştır. Böylece, döviz kaçıranlarla ve döviz kayıbına yol açan lüks ithalatın ortaya çıkardığı ekonomik sıkıntıların bir kısmını yabancı memleketlerde ekmek parasını çıkarmaya çalışan işçilerin yaptıkları tasarrufla gidermek yoluna gidilmiş, bunda başarı sağlanmıştır.

TÜRKİYE'DE ORTALAMA ÖMÜR

Sağlık ve Sosyal yardım bakanlığının bütçesi Senatoda görüşülürken şu gerçekler ortaya çıktı:

Türkiye'de ortalama ömür 33 yıldır. Oysa İngiltere'de ortalama ömür 73, Amerikada 70 dir. Türkiye'de korunmaya muhtaç ortalama 40.000 çocuk vardır. Memleketimizde 3000 kişiye bir hekim düşmektedir. Ancak şehirlere göre durum değişmektedir. Nitekim İstanbul'da 550 kişiye bir hekim düşerken Gümüşhane'deki 24.875 kişiye ancak bir hekim isabet etmekdedir.

İŞ ADAMLARI İÇİN: "TATLI KÂR"

Birleşik Amerika Ticaret Bakanlığı'nın bir raporunda Ortadoğu, Amerikalılar için "en iyi pazar ve en iyi satış imkânları olan bölge" olarak gösterilmiştir. Türkiye için de şu gerçekler dile getirilmiştir:

"Bir çok yabancı imalatçı, mahdut kotalar, yüksek gümrük resimleri, kredi ve döviz sıkıntısı gibi engelleri aşmaktadır. Müsabaka çetin olabilir. Fakat kârlar halâ tatlıdır."

TARIM ALETLERİNDE YÜKSEK KÂRLAR

Türkiye Ziraat Odaları Birliği Başkanı Arif Ertunga yaptığı basın toplantısında şu gerçekleri kamu oyuna sunmuştur:

Ziraî aletler ve makineler, fabrikaların diğer dış memleketlere satış fiatı olan ihraç fiatından daha yüksek bir fiatla Türkiye'ya ithal edilmekte, fazladan ödenen dövizler de dışardaki aracı firmaları beklemektedir. Montaj ve satış yapan müessese-ler daha çok dolar ödemekte, Türk çiftçisi bunun lüzumsuz yükünü çekmektedir. Böylece memleketin dövizi yabancı kaynaklara akmaktadır.

14 ayak dizel motorlu bir biçer döğerin 7000 dolar Fob fiat üzerinden ithalatçıya maliyeti 89.000 Türk lirasıdır. Gümrük ve istihsal vergisi toplamı olan 18.000 lira bu miktara dahildir. İthalatçıya 89.000 liraya mal olan Biçer döğer, üreticiye perakende olarak 130.000, hatta 150.000 liraya satılmaktadır. Böylece ithalatçı tüccar her beçer döğerden 40-50 bin lira, çok yüksek kâr sağlamaktadır.

Ertunga görüşünü şöyle özetlemiştir:

"Böyle fahiş bir kâr haddi, ne karma ekonomi ile, ne hak ve insan ölçüleriyle, ne serbest rekabet mefhumu ile bağdaşamaz. Bu sömürme düzenine toplum olarak göz yummamak gereklidir. Gerçek odur ki çiftçimiz insafsızca soyulmakta ve istismar edilmektedir."

MOTORLU TAŞITLAR ENSTİTÜSÜ

Türkiye'de Motorlu taşıtlar enstitüsü kurulmalımıdır? konulu bir açık oturumda şu görüşler belirtilmiştir:

SAHİBİ : Kemal TÜRKLER (Türkiye Maden-İş Sendikası Genel Başkanı)
Yazı İşleri Md. : Kemal Sülker (» « » Basın Müşaviri)
İdare Merkezi : Cağaloğlu Nuruosmaniye Cad. Alibaba Türbe Sok. No. 18 Kat 3 İSTANBUL Tel : 27 21 39

Makine Kimya Endüstrısi Kurumu Genel Müdürü Celâl Irme, konuyu "pazar" açısından ele almış ve şu görüşleri belirtmiştir:

Türkiye'nin geleceği için süratle sanayileşmeye gitmek gereklidir. Bir sanayi teşebbüsü önce bir pazar meselesidir. Bizim için sadece bir iç pazarla yetinmemek gerek CENTO, Arap ülkeleri, Afrika bizim pazarımız olabilmelidir. Otomobil endüstrisi kurma konusunda da hemen söylemek gerektir ki böyle bir endüstri kurulmalıdır. Yaşatılabilir ve memlekete yararlı olabilir.

Doç. Sabahattin Zaim de şunları savunmuştur:

Ortak pazar intikal döneminde endüstrimizi mümkün olduğu kadar yükseltip ilerletmeliyiz. Böylece aradaki farkı kapatmalıyız. Türkiye'nin uzun vadeli bir politika tesbit ederek ilerdeki yerinin hangi blokta olacağını bilmesi gereklidir. Böylece ekonomi ve endüstri politikasının da ona göre ayarlanması zorunludur.

Makine Mühendisi Odası Başkanı Şükrü Er'in görüşü şu olmuştur:

Otomobil yapmak geri kalmış memleketlerin harcıdır. Bir yılda ithalâta ödediğimiz 600 milyonu bu iş için yatırıma harcedecek olursak bir otomobil fabrikası kurabiliriz. Bu şekilde yardımcı sanayiinde kurulması sağlanacaktır. İşgücü değerlendirilecektir. İş hacmi artacaktır. Gizli işsizlik kısmen giderilecektir. Bizde otomobil yapmak rantabldır. Ortak Pazara, zaten otomobil yapacak duruma gelmeden giremeyiz. Biz endüstrileşmeyi milli bir dava olarak ele almak, bunu baltaleyanları vatan haini olarak ilân etmek durumundayız. Sermaye sahibi artık ithalattan umudunu kesmelidir.

Sanayi Bakanı Erten de otomobil endüstrisini kurma yolunda olduğumuzu belirtmiştir.

2 Şubat 1965

PETROLÜN DEVLETLEŞTİRİLMESİ

Bu ay içinde de devletleştirme lehinde ve aleyhinde görüşler su yüzüne çıkmaya başladı. Sanayi Bakanlığı bütçesi görüşülürken Milli Birlik Gurupu adına yapılan konuşmada Karavelioğlu Petrolün devletleştirilmesi görüşünü savundu. Kâmil Karavelioğlu'nun belirttiği görüşler şunlardır:

Petrol kanunu millî menfaatlarımızı korumamıştır. Petrol politikamızda gelişme sağlamamıştır. Türk petrolündeki gelişmeyi sadece milli müesseseler sağlayabilir. Yabancı şirketlerin sadece hak elde ettiği ve bunun muhafazasını yaptığı ortaya çıkmıştır. Petrol kimya sanayiine yabancı sermayenin burnunu sokmaması isabetli olmuştur. Petrol kanunu değiştirilmeli ve petrol şirketleri millileştirilmelidir.

Türkiye'de iflâs eden petrol kanunumuzun yabancı şirketlere sağladığı tavizli sistemi esas alarak bir madenler kanunu tasarısı hazırlanmıştır. Bu tasarı madenlerimizi yabancı şirketlere peşkeş çekmeyi amaç bilmiştir. Bu tasarı yeni bir kapitülasyon kanunudur. Bu tasarı rafa kaldırılmalıdır.

Karavelioğlu şu gerçeği de açıklamıştır:

Özel sektör çimento fiatını 85 liraya mal ederken satış fiatını 155 liraya çıkarmıştır. Devletin de bu fiatı kabul etmesi yoluna gidilmiş ve hükûmet buna uymuştur. Bu gibi soygunlara son vermek için devletçiliğimizi eski şerefli mevkiine yükseltmek gerektir.

ÖZEL SEKTÖR LEHİNDE İSTEKLER

Sanayi Bakanlığı bütçesi üzerinde A.P. Gurupu adına Senatör Şevket Ikyürek şu görüşleri savunmuştur:

Hükûmet özel sektörle yabancı sermayeyi teşvik eder görünmektedir. Gerçekte ise aksini yapmakta ve merkezcilik ve devletçilik zihniyetiyle hareket etmektedir. Bugün devletcilik zihniyeti ile kalkınmış bir memleket göstermek mümkün değildir. Sanatta inkişaf ve yenilik devletçiliğin bulunmadığı özel sektör kolunda rekabetin bulunduğu alanda ortaya çıkar. Devlet özel sektörün başarılı olduğu sanayi kolunda herhangi bir tesis kurmamalıdır. Özel sektörün gelişmesine dikkat ederek devlet teşekküllerinin kuruluşu ona göre ayarlanmalıdır. Devlet özel sektörün kurmadığı tesisleri kurarken ileride bunu özel sektöre devredeceğini hesaplamalı, ona göre hareket etmelidir.

10 Şubat 1965

MEMURLARIN HAFTADA 40 SAAT ÇALIŞMASI

Devlet Personel Kanun tasarısı Meclis komisyonlarında incelenmeye başlamıştır.

Bu arada Devlet Personel Dairesi, devlet dairelerinde günde sekiz saatlık çalışmanın hangi saatte başlayıp hangi saatte bitmesinin iklim şartlarına göre Bakanlar Kurulu kararı ile tesbitini ön gören çalışmalara başlamıştır. Ayrıca memurların haftada 48 saat yerine 40 saat çalıştırılması ve cumartesi günlerinin de tatil sayılması görüşü de incelenmeye başlamıştır.

Bazı sendikalar bu arada Türkiye Maden-İş Sendikası, üyelerinin de cumartesi günleri çalıştırılmaması için Toplu İş Sözleşmeleri yaparken öne sürmüş, fakat bu istek bazı işverenlerce benimsenmemişti. Devlet memurları için cumartesi günü de tatil sayılacak olursa Maden-İş, kendi üyelerinin de cumartesileri çalışmayıp, çalışmış gibi ücret almasını sağlamaya çalışacaktır.

10 Şubat 1965

MİLLET VEKİLİ MAAŞLARI ARTTIRILMALI

Ordu Ap Millet Vekili Şadi Pehlivanoğlu, gündem dışı bir konuşma yaparak millet vekili maaşlarının arttırılması görüşünü savunmuştur. Maaşların arttırılmasını istediği için kendisine çatan basın mensuplarına cevap veren Şadi Pehlivanoğlu Parlamento üyelerinin aylıklarının arttırılmasını istemeleri sosyal adalet gereği olarak göstermiştir. Bu isteğine karşıt olan yazarları da, sosyal adalet ilkeleriyle bağdaşmayan yazarlar olarak yorumlamıştır.

HAYAT PAHALILIĞI ARTTI

Dünya pahalılık rekorunun Türkiye'de olduğu anlaşılmıştır. Son bir kaç yıl içinde geçim sıkıntısı 1.5 kat artmıştır. Konjonktür Dairesinin istatistiklerine göre 1958 den bu yana yurdumuzda hayat pahalılığı görülmemiş bir derecede artmıştır. Geçinme indeksi 1958 de 100 kabul edilecek olursa bu miktar 1964 yılında 158 e çıkmıştır. Avrupa ve Amerika memleketleri içinde Türkiye pahalılıkta başta gitmektedir.

12 Şubat 1965

TÜRK-İŞ YÖNETİCİLERİNDEN ASUTAY MAHKÛM OLDU

Uzun yıllar Türk-İş Başkan Vekilliği yapmış bulunan Türk-İş İzmir 3. Bölge Temsilcisi Burhanettin Asutay gösteri yürüyüşleri kanununa aykırı hareketten dolayı 5 ay hapse, 500 lira para cezasına mahküm olmuştur. Asutay'ın mahkûmiyetine sebeb olan hadise, Öğle tatili yapmayan ve işçileri öğle dinlenmesinde de çalıştıran müesseseler önünde elinde çıngırakla ikazda bulunması ve beraberindeki sendikacılarla öğle tatili yapma mücadelesini yürütmesiydi. Hem bu metod işe yaramamış, hem de kanunları uygulatamayanlar, dolayısıyle Asutayı mahkûm ettirecek kanun maddesini bulabilmişlerdir.

SAMSUN'DA GREV VE BİR OLAY:

Toplu Sözleşmede anlaşmaya varamayan Samsun Radar İşçileri, sendikalarının kararı üzerine greve başlamışlardır. Saat ücretinin 175 kuruşa çıkarılmasını kabul etmeyen işverenin saatte 115 kuruş vermesi greve yol açmıştır. Grevci işçiler ellerinde bayrak ve Atatürk'ün portresi olduğu halde Radar Gurubu önünde dururlarken işverene ait bir taşıt süratle gelmiş ve grevcilere çarpmış, bu arada Atatürk'ün portresi de yırtılmıştır. Olay heyecan uyandırmış, konu savcılığa aksetmiştir.

13 Şubat 1965

AYDA 148 LİRA ALANLAR

İstanbul'da Tekstil işkolunda çalışan işçilerden 10.000 i ayda ancak 148 lira alabilmekte ve bütün Türkiye'de işçilerden beşte biri asgari ücretlerden yüzde 25-50 oranında düşük ücret almaktadır. Bu konu ile ilgili araştırmalar şunları ortaya koymuştur:

Tekstil işkolunda asgari ücret günde 12 lira olduğu halde bazı işverenler günde 470 kuruş ödemektedir. Ayrıca Lâstik, kimya , deri, yapı endüstrisinde çalışanların sendikalı olmayanlar asgari ücretlerden çok düşük ücretle çalıştırılmaktadır.

TOPRAK REFORMU TASARISI UYUTULDU

Toprak reformu tasarısı Meclisteki bütün partilerin bir kısım, fakat çoğunluk sağlayan millet vekillerinin oyları ile uyutulmuştur. Tasarı tek komisyon yerine bütün ihtisas komisyonlarında madde madde incelenecek ve böylece tasarının komisyon-

larda müzakeresi 1965 yılında tamamlanamayacaktır.

Bu sonuç üzerine Türk-İş bir bildiri yayınlamış ve şunu belirtmiştir:

"Toprak reformuna hayır demek, memleketin kalkınmasına ve sosyal adaletin gerçekleştirilmesine "hayır" demektir. Milyonlarca topraksız, ya da az topraklı çiftçilerimizin ıztırapları ile alay edercesine bir avuç toprak ağasının gönüllü savunuculuğunu yapanlar, topraksızlığın yarattığı sosyal huzursuzluğun ve gerginliğin bütün sorumluluğunu taşıyacaklardır. Toprak reformuna hayır diyenlerin Türk milletinin değil, ağaların temsilcisi olduğunu milletimize duyurmak için Türk işçisi seferber olacaktır."

14 Şubat 1965

KABİNE DÜŞÜRÜLDÜ

Bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerden sonra yapılan oylama sonunda hükûmet, çekilme kararı almıştır. Böylece YTP nin 17, CKMP nin 17, MP nin 13, Bağımsızların 10, AP nin de 168 millet Vekili Bütçeye kırmızı oy vererek İnönü kabinesinin güven oyu almasına engel olmuşlardır. İnönü istifa tezkeresini Cumhurbaşkanına sunmuş ve Devlet Başkanı bu istifayı kabul etmiştir.

AMERİKA'LI SENDİKACI TÜRKİYE'DE

Birleşik Amerika'nın en büyük işçi sendikalarından Otomobil ve uçak işçileri sendikasının araştırma Müdürlüğünden AFL-CIO'nun Araştırma Dairesi Başkanlığına getirilen MR. Ginsburg pazar günü uçakla İstanbul'a geldi ve Türkiye Maden-İş Sendikasının misafiri olarak İstanbul'da üç gün kaldı ve sendikacılıkla ilgili araştırmalarda, incelemelerde, gözlem ve izlenimlerde bulundu.

PETROL FACİASI AÇIKLANDI

Prof. Dr. Muammer Aksoy, Türkiye'nin Petrol Faciası adlı bir makalesinde bütün Türk aydın ve işçilerinin hayretler içinde kaldığı bazı gerçekleri gazete sütunlarına yansıttı. Özet olarak belirtilen şunlardır:

Yabancı petrol şirketlerinin Türkiye'ye gelmeleri bir yandan ham petrol üretimimizin çoğalmasına engel olmuştur. Öte yandan da başkalarının ucuza satabilecekleri petrolü kendilerinden çok pahalıya almamız yolunu açmışlardır. 10 yıldır süren bu sistem ekonomik, politik ve hukuki facia olmuştur. Yabancı şirketler petrol buldukları halde bunları işletmemekte ve bulmadıklarını ileri sürmektedirler. Petrolün dış çıkarlara yarayan sömürülmesine son vermek için ulusal bir petrol politikamızın izlenmesi zorunludur.

15 Şubat 1965

HÜKÛMETİN DÜŞMESİ VE İDDİALAR

Hükûmetin düşürülmesi öğrenci teşekküllerince ve Türkiye İşçi Partisince sert yorumlara yol açmışkır. Öğrencilerin iddiası şu olmuştur: Bu işte Amerikanın parmağı var. Türkiye İşçi Partisi de "Türkiye bir Vietnam, bir Kongo olamaz" demiştir. T.İ.P. bildirisinde şu fikirler yer almıştır:

"Büyükelçilerin bulundukları memleketlerde, partileri ziyaret etmeleri devletler hukuku bakımından elçilere tanınan hakların sınırını aşan bir davranıştır. Kıbrıs olayları dolayısiyle Hükûmetin geç te olsa bağımsız ve kişiliği olan bir dış politika yürütmek zorunluğunu anlamış olması Amerika Birleşik Devletlerini endişelendirmiştir. Bu gün Türkiye'de yurt servetlerinin kökü dışarda kapkaççı sermayeler eli ile yağma edilmesi olayı karşısında bulunuyoruz. Yabancı sermaye çevreleri petrollerimize, ağır sanayiimizin bir kısmına el atmış bulunduğu gibi, şimdi de madenlerimizi ele geçirmek çabasındadırlar. Tıpkı Kurtuluş Savaşı yıllarında olduğu gibi, milletimizin bütün namuslu, yürekli ve gerçekten yurtsever kuvvetlerinin bir MİLLİ CEPHE halinde işbirliği etmeleri ve dayanışmaları kutsal bir ödevdir. Türkiye bir Vietnam, bir Kongo olamaz ve olmayacaktır."

Bu bildiriler üzerine bazı gazeteler şu görüşü yaymaya başladı: CHP nin düşmesi ile yeraltı teşkilâtı faaliyete geçti. Bir takım gençlik teşekküllerin başkanları, memleketin öz evlâtlarına karşı ağır ve suç dolu bir bildiri yayınladı. Savcılık harekete geçmelidir.

Öte yandan kabinenin düşüşünü yorumlayan İngiltere'nin BBC radyosu asıl sebep olarak toprak reformunu göstermiştir.

MALİ POLİSİN BAŞARISI

1964 yılında Malî Polis teşkilâtı 27 milyon liralık vergi kaçakçılığını meydana çıkarmıştır. Böylece devlet hazinesinden bir kısım iş ve ticaret adamlarının kaçırmak istedikleri vergiler hazineye intikal ettirilebilecek bir duruma gelmiştir. Aynı örgüt, aynı zamanda 5 milyon 467 bin liralık döviz kaçakçılığını da ele geçirmiştir. Hileli vergi kaçakçılığı dışında 336.500 liralık da normal vergi kaçakçılığı ortaya çıkarılmiştir. İpotek senedi ile faiz veren dokuz tefecide yakalanmış, piyasada kirli işler yapanların bir kısmı ele geçirilmiştir. Bu arada Moşe Dilman adındaki birinin de Almanyadan dönen işçileri dolandırdığı sabit olmuştur.

16 Şubat 1965

TOPRAKSIZLARIN YÜRÜYÜŞÜ

Ceyhan'de 5000 topraksız köylü yürüyüş yaparak toprak reformunu desteklediklerini bildirmiştir. Türk köylüsünü toprak reformu yükseltir. . Ağalara toprak çok, vergi yok dövizlerini taşıyan köylüler Ceyhanlılar tarafından büyük ilgi ile izlenmişlerdir. Toprak Reformu Derneğinin Başkanı Avukat Zeki Direk sessiz yürüyüş sonunda şunu belirtmiştir:

Toprak reformuna karşı birleşenlerin hükümeti düşürmeleri üzerine biz topraksızlar da birleşelim. Birleşerek davamızı gerçekleştirebiliriz."

17 Şubat 1965

BAŞBAKAN ADAYI BELLİ OLDU: ÜRGÜPLÜ

Yeni koalisyon kabinesini kurmak için senatör Suat Hayri Ürgüplü Cumhurbaşkanınca görevlendirilmiştir. Bağımsız senatör Ürgüplü 1903 yılında Şam'da dünyaya gelmiştir. Babası Evkaf ve adliye Nazırı Ürgüplü Hayri Efendi idi. İlk tahsilini Nişantaş İngiliz Okulunda yapmış, İstanbul Hukuk Fakültesini bitirmiş, İstanbul Birinci Ticaret Mahkemesinde hâkimlik yapmış, 1939 da Altıncı devre B.M.M. ne CHP millet vekili olarak girmiştir. Kabineye Gümrük ve Tekel Bakanı olarak atanmıştır. Bakanlıktan ayrıldıktan sonra Hariciyeye geçmiş,Waşington, Londra Büyük elciliklerinde bulunmuş, 27 Mayıstan sonra yeniden politika hayatına memlekette devam etmiştir. AP listesinden bağımsız senatör seçilmiş Senato Başkanı olmuş, bu sırada Sovyetler Birliğine bir parlamento heyetine başkanlık ederek gitmiş ve dönüşünde Sovyetlerin Türklere çok dostluk gösterdiğini belirten demeç vermiştir. Geçen yıl yapılan Senato Başkanlığı seçimini kaybetmişti. Bağımsız Başbakan adayı Suat Hayri Ürgüplü işçi davalarına da yakınlık duymuş, 3. Çalışma Meclisinde işçi haklarını savunan bir konuşma yapmıştır. Başbakan adaylığı işçi çevrelerinde memnunluk uyandırmıştır.

MİLLÎ GELİR RAKAMLARI

Devlet İstatistik Enstitüsünün yayınlıdığı son rakamlara göre gayri safi millî hasıla 1963 yılında yüzde 7.4 artış göstermiştir. Bu rakamlara göre, Türkiyede 1963 te yaratılan millî hasıla 59 milyar 56 milyon lirayı bulmuştur. Cari fiatlara göre hesaplanan bu rakam, millî gelirimizin sekiz yılda üç katına yakın bir gelişme kaydettiğini açıklamaktadır. Demek ki kalkınma hızı 1963 yılında Kalkınma Plânının öngördüğü yüzde 7 kalkınma hızını biraz aşmıştır. Sektörler hesabıyla milli gelir yüzdeleri incelenince görülmüştür ki sadece tarım kesiminde cüz'i bir azalış olmuş, sanayi sektöründe yaratılan gelirler ulusal gelirde yüzde 16 yı aşamamıştır. Bunun içindir ki Türkiye Avrupa memleketlerinin en düşük millî geliri olanı kalmaktadır. Gelirlerin düşüklüğü, kaynakların verimsizliği, nüfusun hızla artışı, yıllık gelir çoğalmasını düşük bırakmaktadır. 1963 de adam başına düşen millî gelir 1.952 lirayı bulmuştur. 1960 yılında miktar 1.595 idi.

19 Şubat 1965

BAKAN ADAYLARI BELLİ OLDU

Tarafsız Başbakan Suat Hayri Ürgüplü kabinesi isimlendirilmiş ve liste Cumhurbaşkanına sunulmuştur. Kabine şöyle teşekkül etmiştir:

Başbakan: Suat Hayri Ürgüplü (tarafsız),Başbakan Yardımcısı: Süleyman Demirel (AP) Devlet Bakanı: M. Altınsoy (CKMP), Devlet Bakanı: Şekip İnal (YTP), Devlet Bakanı: H. Ataman (MP), Adliye Bakanı: İ. Baran (CKMP), İçişleri Bakanı: İ.H. Akdoğan (MP), Dışişleri :Hasan Işık (Bağımsız), Maliye: İhsan Gürsan (AP), Millî Eğitim: Cihat Bilgehan (AP) Bayındırlık: O. Alp (Bağımsız), Ticaret:Macit Zeren (AP), Sağlık: Faruk Sükân (AP), Tekel: Ahmet Topaloğlu (AP), Turizm: Kapanlı (YTP), Ulaştırma: Mithat San (YTP), Çalışma : İ. Sabri Çağlayangil (AP), Sanayi: A. Naili Erdem (AP), Enerji: Mehmet Turgut (AP), Turizm: Zekaî Dormen (MP), İmar:İskenderoğlu(YTP),Köy işleri:S.Öztürk(CKMP).

Eski Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin Ereğli Demir Çelik fabrikaları İdare Heyetine atanmıştır.

21 Şubat 1965

HÜKÜMET PROĞRAMI İLE

İLGİLİ PROTOKOL İMZALANDI

Basın, Dördüncü Koalisyon hükümetinin kuruluşuna esas olan protokolu dört parti lider ve yetkililerinin imzaladığını açıkladı. Protokolda şu konular yer almıştır:

Atatürk ilkeleri - Aşırı cereyanlar, Tarafsız idare, Ziraî ve sınaî kalkınma, toprak reformu, karma ekonomi, para ve kredi politikası, ordu ve gençlik, dış politika, tarafsız seçim, yardımcı komite.

Sosyal adalet ve işçi haklarıyla ilgili olarak şu cümleler protokola geçmiştir:

İstihsalin iki ana unsuru olan emek ve sermaye münasebetlerinde sosyal adalet ilkelerinin ışığı altında âhenkli ve müvazeneli bir çalışma düzeni kurmak, hükümetin gayelerinden biri olmalıdır. Hükümetler her türlü karar ve davranışlarında iktisadî hayata gerekli emniyeti vermelidir.

Öte yandan AP bir bildiri yayınlayarak hükümetin bir AP hükümeti olmadığını, dörtlü bir koalisyon hükümeti olduğunu belirtmiştir. Buna karşılık CHP genel sekreteri de lâfa değil, işe bakarız demiştir.

22 Şubat 1965

AVRUPADA AKDENİZLİ İŞÇİLER

ALEYHİNDE BİR CEREYAN BAŞLADI

Münihten bildirildiğine göre Avrupa'nın bazı şehirlerinde, özellikle işçi kesafetinin çok olduğu Alman ve İsviçre şehirlerinde Akdeniz memleketleri işçileri aleyhine bir akım başlamıştır. Bazı lokanta ve kahvehanelere Türk işçilerinin giremeyeceğini belirten levhalar asılmıştır. Yabancı işçi düşmanlığı halkta bir aşırı milliyetçilik duygusuna yol açar nitelik taşımıştır. Bir kısım ev sahiplerinin kiraya verecekleri evler ve odalar için "burası Akdenizli işçilere mahsus değildir" şeklinde yafta yapıştırması işçi çevrelerinde nefret uyandırmıştır.

ESKİŞEHİR'DE GREV

Türkiye tarım işçileri sendikasına bağlı 400 işçi Çifteler Harasında grev ilân etmişlerdir. İşçilere tanınan bazı hakların kısılması üzerine verilen grev kararı çevredeki sendikalarca da desteklenmiştir.

DEMİRSOY BİR DEMEÇ VERDİ

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy bir demeç vererek işçi haklarının kısılamayacağını belirtmiştir. Demirsoy demiştir ki:

"Ap, sağcı bir siyasî partidir, işçi haklarında kısıntı yapacaktır, denilmektedir. Hükümet proğramında işçi haklarında kısıntı yapılmayacağına dair sarahat istiyoruz. Yuvarlak kelimeleri biliriz. Şayet işçi hakları kısıtlanırsa bu hükümetle de, bu siyasî partiyle de mücadele edeceğimizi söylemekle şeref duyarım. Çok eskiden hak aramak için ricada bulunurduk. Şimdi şunun bunun yardımına ihtiyaç yok. Kuvvetli sendikalar yalnız işçinin değil, sermayenin, demokrasinin ve sosyal adaletin teminatıdır."

23 Şubat 1965

YATIRIMLARDA YERLİ MAMULLER KULLANILACAK

Yatırımlarda yerli mamullerin kullanılması hakkında yönetmelik dünkü Resmi Gazetede yayınlanmış ve İnönü Kabinesinin son kararnamesi olarak tarihe geçmiştir. Kararname ithal mallarına karşı yerli mamullerin korunmasını amaç bilmektedir. Bu arada yayınlanan bir listede yatırımlarda kesin olarak kullanılacak yerli mamullerin neler olduğunu açıklamaktadır. Listede yer alan makine ve cihazlardan bir kısmında şunlar vardır:

Binalar, hangarlar, barakalar, aksam ve tesisatı, demir, çelik, alüminyum, çinko ve benzeri metallerden yapılan inşaat kısımları, her türlü iskele, rıhtım, mendirek ve dalga kıranlar, sabit ve yüzer havuzlar, gaz sıvı ve katı maddelere ait depo, silo ve tankerler, demiryolu ve dekovil hatları, sıhhi tesisat, soğutma tesisatı, vagon ve

lokomotif v.s. de mutlaka yerli mamuller kullanılacak ve yerli endüstri korunacaktır.

24 Şubat 1965

TARIM İLÂÇLARINI PAHALI SATANLAR

Tarım ilâçlarını yüksek fiatla satanların cezalandırılması için hazırlanan bir kanun tasarısı Meclis Geçici Komisyonunda kabul edilmiştir. Buna göre araç yapma, ithal etme ve satışının yüzde 60 ı Ziraî Donatım Kurumunca yapılacak, ithal yoluyla Türk çiftçisinin sömürülmesine ve soyulmasına imkân verilmeyecektir.

Sanayi Bakanı Ali Nailî Erdem, bu kanun teklifine karşı olduğunu belirtmiş ve şöyle demiştir:

"Özel sektöre imkân vermeyen bu tarz kanunlar bakanlığımızda iltifat görmeyecektir."

25 Şubat 1965

Mimarlar Odası Başkanı Haluk Baysal basına demeç vermiştir. Bu demeçte belirtilenler şunlardır:

Konut yatırımları gerçekleşmemiştir. Gerçekleştirilemeyen yatırımlar tüm yatırımların yüzde 63,5 u bulmaktadır. 1964 yılında ihtiyaç duyulan 87.500 mesken yapılmamıştır. Böylece her 20 vatandaştan biri gecekonduda yaşamaktadır. Tedbir alınmazsa 10 yıl sonra her 10 vatandaştan birisi gecekonduda yaşar duruma gelecektir.

27 Şubat 1965

PROĞRAM MECLİSTE OKUNDU

Başbakan Suat Hayri Ürgüplü 4. Koalisiyon Hükümetinin proğramını Mecliste okumuştur. Programda şöyle denilmiştir:

"Bugün tüccar ve esnafın işlerin açılmasını gözlediği, sanayicilerin bir an önce yardım beklediği, memur, işçi, köylü arasında geçim derdinin kendisini hissettirir bir hale geldiği kanaati gün geçtikçe genişlemektedir."

Program olumlu karşılanmış, fakat yuvarlak lâflarla dolu olduğu yolunda tenkitler yapılmıştır.

- o0o -